

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. LVII. Senen. Onus sovendi debita & onera hæreditaria an spectet proprietarium vel ad usufrumtuarium; Et quandò hic dicatur universalis vel particularis. Extinctio census an fieri possit per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

Quod retorquendo secundum motivum in ratione dubitandi superius deductum, habemus etiam in hærede gravato, in quo quicquid inconsiderate dicat *Cenc. dicta q. 109. post num. 60.* motus auctoritate *decis. 469. num. 10. post eundem*, ubi id non firmatur, sed solum ad alium finem enunciatur, illius facti particularibus circumstantiis ita præsentibus, omnino verus ac receptum est, ex satis frequenter deductis in sua materia *sub tit. de fideicommissu*, hæredem gravatum non teneri ad investiendam pecuniam repertam in hæreditate, seu obvientem ex nominibus debitorum ac pretio frugum aliorumque mobilium, seu etiam ex restitutionibus centuum, quinimo si de facto huiusmodi investimenta faciat, illa sunt propria ad ejus hæredes transitoria, cum sola obligatione restituendi pecuniam ad ejus manus, obvientem, nisi expresse investimentum fiat nomine hæreditatis, vel accedat præceptum testatoris, ut in *Rossanen. coram Cerro dec. 308. par. 11. rec. & aliis quotidiè*; Solumque idem gravatus cogi potest respectu pecuniarum & mobilium ad cautionem generaliter in jure demandatam, quæ tamen respectu stabilium in desuetudinem abiit, ut in *Camerinen. fideicommissu coram Dunozeo inter suas dec. 828.* & pluries in dicta materia *sub tit. de fideicommissu*.

Alterà verò dubitandi ratio super obligatione usufructuarii ad custodiam & conservationem bonorum more diligentis patris familias, est vera in casu suo sed cessat ejus applicatio, cum percutiat ipsorum bonorum substantiam, & proprietatis conservationem, non impedit verò pecuniarum & mobilium usum pro libito usufructuarii ejus jure durante, quoties circa proprietatem consultum est, ut supra.

Major dubitandi ratio videbatur altera, quod iuxta veriorè opinionem de qua in sua materia *sub tit. de Censibus*, ac etiam aliquantulum in *Senen. hoc eod. tit. disc. seq.* usufructuarii absque consensu proprietarii expresso, vel in casu denegationis per judicem suppleto, non potest census extinguere, unde propterea factò casu consolidationis usufructus cum proprietate, integrum esset proprietario molestare debitores, centuos pro censibus ob nullitatem extinctionis, adhuc vivis & durantibus; E conversò debitores pulsati agere possent contra usufructuarium ad damna & interesse actione de dolo, dum fecit actum, quem facere non poterat, & consequenter remoto inani circuitu, dicendum videtur dicta damna & interesse intrare ad favorem proprietarii ut in casu converso ponderatur in dicta *Senen. disc. seq.*

Verùm difficultas pro meo iudicio tolli videbatur ex facti qualitate, quoniam testator hæredem usufructuarium instituerat uxorem, post cujus mortem instituerat eos, qui proprietariorum personam gerebant, cum plena facultate eidem uxori tributa, ita ut iuxta unam opinionem prætendi posset usufructum esse potius causalem, dictamque mulierem esse potius hæredem gravatam restituere post mortem; Et licet præsertim apud modernos magis communis & recepta sit contraria opinio, ut scilicet ceteri vocati post mortem uxoris, censentur hæredes ab initio, ipsa verò remaneat simplex legataria usufructus, ut apud *Merlin. decis. 305. alias 22. par. 6. rec. Bellon. jun. de iur. accresc. cap. 7. q. 16. ex num. 92.* ubi latè & ex professo quæstionem disputat ad partes *Capyc. Latr. consult. 114. Marcian. jun. disputat. 99. dec. 24. post Paisell. cum alijs in Imolen. prædij sub tit. de distractionibus vel sub altero de fideicommissu*, nisi conjecturæ concurrant diversæ vo-

luntatis, quas latè expendit *Bellon. jun. ubi supra*; Nihilominus hæc circumstantia excusatum reddere videtur debitorem extinguentem cum tali usufructuario, quem potius iuste & bona fide credere potuit hæredem gravatum, cum quo non dubitatur cessante inhibitione extinctionem fieri posse, unde propterea ita cessat ratio dicti circuitus, & ex hac circumstantia præsertim motus sui ad id respondendum pro hæredibus usufructuariis, quamvis ob restitutas facti notulas requirentibus, incertum maneat, an per unam vel alteram partem fuerim requisitus.

SENEN.

PRO

TULLIA DE MARTINIS

CVM

OLIMPIA DE PTHOLOMEIS

Responsum in causa extra Curiam.

Onus solvendi debita & onera hæreditaria an spectet ad proprietarium vel ad usufructuarium; Et quando hic dicatur universalis vel particularis.

Extinctio census an fieri possit per proprietarium sine usufructuario; Et quatenus fiat an valeat conventio, per quam proprietarius pro pecunia in eum obvoluta ex restitutione fortis solvat usufructuario fructus seu usuras.

SVMMARIVM.

1. **F** Acti series.
2. Si proprietarius extinguit census, tenetur solvere usufructuario usuras ad eandem rationem quam census fructabat.
3. Damna & interesse taxantur ad eandem rationem quam importarent fructus.
4. Doctrina punctualis attendenda est in decidendo.
5. De quæstione an extinctio census fieri debeat cum usufructuario vel cum proprietario, referuntur plures opiniones.
6. Expenduntur dicta opiniones, & quando respectivè omnes sint vera, & qua tenenda sit.
7. De ratione ob quam proprietarius recipiendo sortem tenetur usufructuario ad fructus.
8. Actus dicitur necessarius licet voluntariè geratur, si ad id cogi poterat.
9. De cautione earum rerum qua usu consumuntur præstanda per usufructuarium, & de cautela ubi ista cautio præstari non potest.
10. An alieni solutio ad quem spectet, an ad proprietarium vel usufructuarium.
11. Usufructuarium habens latiorè usum fructum potest illum agnoscere minorem ac diminutum.
12. An usufructuarium universalis per novam conventionem efficiatur particularis.

DISC. LVII.

DISC. LVII

A Vrelius de Ptholomeis inſtituto hærede Alphonſo agnato; Tulliam uxorem uſufructuariam univerſalem ſub conditione viduitatis reliquit, eaque cogitante de tranſitu ad ſecunda vota, devenitum eſt cum hærede ad concordiam, per quam renunciavit juri uſufructus ſuper quodam prædio, obtenta remiſſione conditionis viduitatis; Cumque poſt dictæ Tulliæ tranſitum ad ſecunda vota hæres proprietarius recepiſſet forem pro extinſtione cujuſdam cenſus hæreditarij, ſequuta poſtmodum ipſius morte, ejus hæredis adhuc pupilli tutor occasione ſolidationis computorum cum dicta Tullia ſuper reſtitutione dotis, alijsque differentijs, convenit de ſolvendo eidem durante uſufructu uſuras ad rationem quinque pro centenario pro ſcutis 300. habitis ex cauſa extinſtionis dicti cenſus, qui ad eandem rationem conſtitutus erat; Pupillo autem factio majore hujusmodi conventionem impugnante, atque lite deſuper introduſta in Rota Senenſi, plura erant hujus controverſiæ capita, præſertim verò, quatenus ad hanc materiam pertinet, duo; Primo ſcilicet circa ſolutionem cujuſdam reſidui dotis à dicto tutore factam, quaſi quod dictum onus hæreditarium de jure ad eandem Tulliam tanquam uſufructuariam magis ſpectaret, fortius verò ob diſpoſitionem Statuti Senenſis. *diſtinctione ſecunda cap. 167.* per quod inducitur incompatibilitas repetitionis dotis & uſufructus bonorum viri; Et ſecundò, quod pro dicta pecunia retracta ex neceſſaria extinſtione cenſus, quæ recuſari non poterat, uſuraria eſſet acceſſionum conventio; Super quibus & alijs ex parte Tulliæ requiſitus ad ſcribendum tanquam Advocatus & ad cauſæ oportunitatem.

Quatenus pertinet ad hanc ſecundam inſpectionem, ſeu controverſiæ caput, an ſcilicet uſufructuarii licitè obtineat, vel petat à proprietario, non probatis requiſitis lucri ceſſantis vel damni emergentis, uſuras ſeu acceſſiones pro pecunia in proprietarium obventa ex cauſa extinſtionis cenſus hæreditarij; Dicbâ ſcribens pro eadè Tullia caſum in puncto ad ejus favore determinari apud *Cenc. de cenſ. q. 109. num. 75. & 76.* ubi in ſpecie firmat proprietarium teneri præſtare uſufructuario pro hujusmodi pecunijs fructus ſeu uſuras loco damnorum & intereſſe ad eandem rationem, quam idem cenſus fructabat, & cum *Cencio* pertranſeunt *Duard. eod. tract. par. 2. §. 8. q. 9. num. finali. & Salgad. in labyrinth. par. 1. cap. 27. num. 16.* quam propoſitionem *Duard.* reſtringendam ſolum putat, quatenus conſtaret uſufructuario tantum non intereſſe, quaſi quod in illo exceſſu ultra id quod intereſt, ad eſſet uſura tanquam in acceſſione pro credito pecuniario, de qua tamen moderativa circumſtantia in facto non conſtabat, eaque in dubio non præſumitur, quia regulariter damna & intereſſe debita pro pecunia, quaſi inveſtita erat in cenſu, taxanda veniunt ad eandem rationem, ad quam ipſe cenſus conſtitutus erat ex deductis per *Greg. & Aden. dec. 156. n. 8. cum ſeqq. Cavaler. dec. 210. Cenc. de cenſ. q. 19. & paſſim*, cum ſit propoſitio in foro frequens & recepta.

Quamvis autem, attentis præſertim noſtri ſæculi moribus abſque neceſſitate indagandi rationem, dicta doctrina punctualis ſolum ad cauſæ deciſionem ſufficere videtur ex propoſitione quod doctrina punctualis abſque contradicatore in decido

Cardin. de Luca de Servitutibus,

attendi debet pro caſu legis *Marta voto 6. num. 7. Franch. dec. 363. num. 4. Rot. dec. 122. in ſin. par. 5. rec. & dec. 721. num. 5. par. 2. cum alijs per add. ad dec. 20. num. 42. par. 3. rec.* Nihilominus, cum hunc mere pragmaticum ſtylum captivandi intellectum in ſolum obſequium doctrinarum, & ex eo quod Titius & Sempronius ita dicant, genium perpetuo abhorruerit; Idcirco examinando etiam dictam doctrinam per rationes & principia.

Diſputant moderni, (cum apud antiquiores iſte materia ignota videantur) cum quo cenſus extinſtio fieri poſſit vel debeat, ſi ad unum proprietatem ad alterum verò uſufructus pertineat, atque varia ſunt ſententiæ; Plerique enim, præſertim Hiſpani relati per *Cenc. q. 109. n. 64.* cum quibus concurret *Giurb. decif. 57. n. 14.* credunt cum uſufructuario hujusmodi actum explicandum eſſe; Alij verò nempe *Gratian. Inrighiol. & cæteri relati per eund. Cenc. num. 65.* credunt id ſpectare ad proprietarium, reprobatâ cum auctoritate Rotæ opinionione præcedenti, Ipſe verò *Cencius* ex ſenſu *Follerii & Rotæ* cautius credit cum utroque actum explicandum eſſe, & cum hac diſtinctione relatis eisdem collectis à *Cencio ubi ſupra* procedit *Salgad. in labyrinth. par. 1. cap. 27. num. 5.* ubi agit, quanam debeant vocari ad judicium concuſus,

Iſta tertia opinio, quoties agitur, ut in hac facti ſpecie, de voluntaria redemptione faciendâ per debitorem ab invito creditore juxta formam Conſtitutionis Piana, omnino verior ac in praxi recepta videtur, cum iſto caſu ceſſent iſte rationes, ex quibus non improbabiler in caſu ſuo Hiſpani & alij credunt fieri poſſe ac debere cum ſolo uſufructuario, poſtquam præſtita cautione, alijsque ſervatis ſervandis, jam eſt uſufructus poſſeſſor; Si quidem duo caſus in propoſito conſiderandi ſunt, Vnus eſt quando contractus cenſualis abſque neceſſitate ſervandi formam à Piana Conſtitutione præſcriptam reſcinditur ipſo jure, atque fors efficitur ſimplex creditum pecuniarium repetibile, ut de ſtylo inconcuſſo Tribunalium receptum eſt in Regno Neapolitano in caſu decoctionis debitoris, ſive quod ſuper ejus bonis efformatur concuſus ex deductis per *Ronit. in prag. præm. de ceſſione bonorum*, alioſque Regnicolas paſſim, quò etiam in Tribunalibus Hiſpaniæ in caſu concuſus magis receptum eſt ex deductis per *Salgad. ubi ſupra & ſpaſim in eo retractata*; Et iſto caſu, aut legati uſufructus formalis traditio ab hærede proprietario jam ſequuta eſt, & probabilis videtur prima opinio, quod hic actus ad ſolum uſufructuarium pertineat abſque neceſſitate interventus proprietarij, ex ea ratione, quod non agitur amplius de cenſu retrovendendo, ſed eo jam juris miniſterio reſoluto, agitur de ſimplici credito pecuniario, cujus exactio ad uſufructuarium pertinet tanquam habentem mandatum à jure per procuratorem in rem propriam *no firmant. Surdus, Giurba, Mantica, Gratianus, Rodriguez & cæteri collecti per Salgad. di. eod. cap. 27. num. primo & 2.* ubi dicit indubitabile, quodque ſolum proprietorius volens comparere, poſſit audiri pro ejus intereſſe idoneæ cautionis præſtandæ per uſufructuarium de reſtituenda ſorte finito uſufructu; ſed hæc cautio iſto caſu jam præſupponenda eſt præcedentor præſtita ſin traditione legati, quam hæres ſine illa facere non tenetur, niſi loco cautionis in ſenſibus, non nominibus debitorum ſequoſtri, ſeu inhibitionis cautela adhibita eſſet.

In

In casu autem, quo usufructuario non petente, vel cautionem necessariam non praestante, legati traditio adhuc sequuta non esset, & tunc probabilis videtur altera opinio, huiusmodi actum cum solo proprietario explicare posse, quoniam usufructuarius non est possessor, neque formatum jus reale habet, dum, vel non agnoscendo, vel non praestando cautionem potest non habere, ideoque in eo statu totum ac plenum jus residet penes proprietarium, solumque, juxta praecedentem casum conversum habebit jus comparandi, & se opponendi, ne pecunia liberetur proprietario ipso inaudito, & sine debitis cautionibus pro ejus interesse.

Vbi verò agitur de altero casu mere voluntariae redemptionis, quam debitor ab invito creditore facere velit, & tunc retento dicto praesupposito, quod legati traditio jam sequuta sit, atque usufructuarius sit possessor usufructus, omnino verior est tertia opinio exigens copulativum concursum utriusque, proprietarii scilicet, & usufructuarii, quoniam dissolutio contractus faciendi est per actum retro similem, & cum retroessione omnium directorum & utilium jurium, liberando debitorem ac fundum censitum tam in sorte quam in fructu, quae omnia per unum sive altero fieri non possunt, quoniam usufructuarius recipendo sortem, ac liberando debitorem ab ipso jure census in proprietate, diserneret de re non sua, & quam ipse non possidet, cum dominium & possessio proprietatis resideant penes proprietarium; Et converso iste liberando debitorem à cursu fructuum, & permittendo pro istis cum non molestare, diserneret pariter de re non sua, neque à se possessa.

Ac etiam quia per eandem Constitutionem Piam introductum est per debitorem fieri debet distinctam per duos menses antea, quorum termino durante) creditor sortem recipere, ac retrovenditionem facere non tenetur, nisi juxta intellectum à praxi traditum, debitor offerat etiam seu deponat fructus hoc bimestri decurrendos, idq; ad effectum, ut interim creditor invenire valeat alias occasiones consimilis investimenti, cui haec pecunia destinata est, & sic habetur respectus ad investimentum per quod utrique proprietario scilicet & usufructuario consultum remanet.

Hinc proinde resultat, quod solo proprietario, ut in presenti casu, extinctionem faciente; Vel dicendum est censum esse male extinctum, & consequenter usufructuario actionem remanere agendi contra debitorem censuarium pro fructibus adhuc currentibus tanquam ex censu vivo, & tunc debitor ita pulsatus absque dubio actionem haberet contra ipsum proprietarium ad relevationem indemnitate, seu quanti interest eum non molestari, quae damna & interesse sunt idem ac fructus ipsius census & consequenter ad evitandum istum circuitum, directe id inter proprietarium & usufructuarium sequi potest; Vel quod absque mixtura & molestiis debitoris, proprietarius ita sine dubio male gesserit disponendo de re non sua, sed de illa spectante ad usufructuarium, ideoque usufructuario competat actio directa ad damna & interesse, ad quae proprietarius recognoscendo bonam fidem potest voluntarie se obligare, ex recepta propositione, quod necessarius potius quam voluntarius dicitur actus quamvis voluntarie factus, ad quem alias invitatus cogi posset, quia magis spectatur cautela faciendi, quam ipsum factum ad text. in l. fin. de alim. pupil. praest. ubi Bar. Mantis. dec. 313. nu. 11. Gregor. dec. 236. num. 3.

Item quia, ut alibi hoc eodem titulo habetur, in ea quaestione, an in usufructu earum rerum, quae usu consumuntur, ut praesertim est pecunia ex huiusmodi retrovenditionibus habenda, cautio sit de forma practica, adeo ut usufructuarius qui eam praestare non valeat, usufructus emolumentis desitutus remanere debeat, quamvis antiquiorum rigorosa opinio affirmativa sit, nihilominus per moderniores magis judiciosè receptum est, competere usufructuario jus inplorandi officium super provisione desuper capienda, ut illa pecunia seu pretium mobilium inuestiatur in tutas & honestas occasiones fructiferas, ut ita utrique consultum sit; Pro majori autem ipsius proprietarii securitate, & ne subiacere cogatur fragilitati cautionis, iidem DD. communiter tradunt cautclam, ut ipsemet proprietarius pecuniam recipiat cum obligatione respondendi usufructuario de honesto fructu veri similiter percipiendò ex investimento, in census, loca montium, vel stabilia, ex deductis apud Surd. de vis. 141. Divan. dec. 130. de Marin. resol. 248. lib. 2. & per alios communiter; Vnde rectè intrare videtur dispositio textus in cap. per vestras de donat. inter vir. & uxor. de qua pluries in sua materia sub tit. de usuris, praesertim in Firmiana disc. primo, cum nullum adesse videatur mutuum verum, vel interpretativum, neque concurrere videantur, depravata intentio ex parte mutuantis, & suffocatio ex parte mutuatarij, quae sunt consueta necessaria usurae requisita, & sic non intrant illae difficultates de quibus in dicta Firmiana; Ideoque quoad istam conventionem, cum sensu etiam veritatis, credebam debitoris praesentationem improbabilem maleque fundatam esse.

Difficultatem autem non leviem, ipsi requirentibus libere de more insinuatam, habebam contradictam mulierem creditricem super altero controversia puncto, circa scilicet conventionem habitam super restitutione dotis; Tum ex dicta dispositione statutaria prohibente mulieri usufructuarie petere dotium restitutionem durante usufructu; Tum etiam quia cum ipsa esset usufructuaria universalis, ad ipsam ex superiori sententia spectabat onus aeri alieni in totum quoad annum fructum seu intersturia soluenda ex ipsis fructibus, ac etiam commixtum cum haerede proprietario pro dissolutione fortis, quod scilicet pati tenetur distractionem bonorum, per quorum diminutionem ita ejus usufructus quoque minuitur ex ijs, quae ceteris relictis habentur per Cenc. de cens. dist. quaestio. 109. Cyriac. contror. 10. num. 11. cum sequen.

Pro hac difficultate evitanda, scribens more Advocati ad causae oportunitatem, dicebam dictam conclusionem procedere in usufructuario universalis, in quem tanquam speciem haereditis transit universalitas juris activi & passivi, secus autem quoad usufructuarium particularem, ut patet ex eisdem mox allegatis, quodque in his terminis versaremur, quoniam licet dicta mulier attenta dispositione testamentaria esset usufructuaria universalis, nihilominus per concordiam initam cum haerede ita effecta erat particularis aliquorum bonorum, neque jure dubitatur, usufructuarium habentem majus jus posse illud ex conventionem vel non usu reddere minus ad text. in l. is qui usufructum 20. ff. quibus mod. usufr. amittatur cum concord. apud Ruit. dec. 67. num. 19. & 20.

Verum responsio continebat fallaciam ex defectu applicationis ad factum, dum conventio in compensationem remissa conditionis viduitatis conti-

nebat solum liberationem cuiusdam prædij ab one-
revel servitute usufructus universalis, quod non
tollit qualitatem universalitatis, dum abscissio, vel ex-
emptio unius membri non tollit universalitatem cor-
poris; Et sic erat non uti legato in hære, non au-
tem novare naturam usufructus, & de universali
facere particularem, cum id sequi dicatur, quando
præcisè & taxativè ad certa bona restringitur; Et
quamvis in eadem conventionem adesset notula bo-
norum, jurium & effectuum, in quibus excepto dicto
prædij ut supra liberato, usufructus ad favorem
mulieris remanebat, nihilominus dicta bona & ju-
ra stabant demonstrativè non autem taxativè, con-
tinuante jure universali penes ipsam legatariam, ad
quam spectare quoque debuisset usufructus alio-
rum bonorum & jurium, quæ in futurum ad hære-
ditatem spectare detegeretur.

ROMANA

PRIMOGENITURÆ,

PRO

PHILIPPO COSTA,

CUM

OCTAVIO EIVS FRATRE.

Causa pendet in Roa.

V usufructuarius universalis an consequi de-
beat usum fructum de solis bonis reman-
entibus facta detractio tam legitimæ
quam æris alieni, quamvis creditores vel
filii adhuc non urgeant, neque ad bono-
rum separationem procedatur; Et sic an
commodum medijs temporis ex credito-
rum vel filiorum negligentia resultans sit
hæredis proprietarij, vel potius usufruc-
tuarij; Et de debitis hæreditarijs solven-
dis; An illorum solutio spectet ad hære-
dem proprietarium vel ad usufructua-
rium.

SUMMARIVM.

- 1 **F** Acti series.
- 2 Debita testatoris an sint solvenda per usufructuarium de fructibus, vel per proprietarium.
- 3 Commodum resultans ex negligentia creditorum in non petendo satisfactionem, an cedat in beneficium hæredis proprietarij, vel usufructuarij.
- 4 Usufructus legalis debetur de eo quod superest detracto ære alieno.
- 5 Sub legato usufructus non venit legitima.
- 6 In detrabenda legitima filiorum qua ratio haberi debeat de debitis hæreditarijs illiquidis, dubijs & litigiosis.
- 7 Quid sit census vitalitius.
- 8 Solutio legitima vel alterius debiti distributa in vitalitium præstationem an dicatur fieri de sorte, vel de fructibus.

Cardin. de Luca de Servitutibus.

DISC. LVIII.

OCTAVIVS Costa Albinganen, dives in
Urbe negotiator, per donationem inter vi-
vos quædam castra & bona, quæ in Liguria
habebat; Benedicto filio & successivè ejus descen-
dentibus cû ordine primogenituræ dedit, moriens
verò hæredem instituit Philippum ex dicto Bene-
dicto nepotem secundogenitum sub administratio-
ne Mariæ matris, & respectivè uxoris dicti Bene-
dicti absentis de aliqua imprudentia suspecti, ea le-
ge adjecta ut detractis alimentis juxta modum præ-
scriptum percipiendis, alijsque necessarijs expen-
sis, reliqui exuberantes fructus & redditus ad fa-
vorem dictæ primogenituræ investiri & multipli-
cari usque ad certum tempus deberent.

Sequuta morte testatoris, quinque filijs mascu-
lis superstitibus, cum illis debita esset legitima im-
portans dismembrationem dimidij assis hæreditarij,
prudens administratrix, ut hæreditatis & filiorum
conditionem efficeret meliorem ad evitandam pro-
prietatis bonorum scissuram & dismembrationem,
cum tribus ex filijs legitimam obtinere debentibus
omnibus ecclesiasticis, quorum unus erat Episco-
pus Albinganen, alter Eques Hierosolymitanus,
& alter clericus secularis, se concordare curavit,
ut solum quadam annua seu mensua vitalitia præ-
statione contenti forent.

Post viginti autem circiter annos, Benedicto
defuncto, Octavius filius primogenitus ex eo su-
perstes major factus judicium instituit contra Ma-
riam matrem, & Philippum fratrem hæredem ut
supra pro consequitione illius investimenti, quod
ex fructibus & redditibus exuberantibus juxta dicti
testatoris præceptum factum esset vel fieri debuif-
set; Et introducta causa ex rescripto Signaturæ gra-
tiæ coram A. C. cum voto duorum Locumtenen-
tium, quamvis multæ excitatæ fuissent quæstiones,
ea tamen in dd. fructuum exuberantium calculo
fuit principalis & potissima, num scilicet annua seu
mensua præstationes dictis tribus filijs loco legi-
timæ in spatio annorum viginti & ultra soluta de-
trahenda essent ex fructibus, præterendente dicto
Octavio usufructuario, seu fructuum exuberan-
tium legatario, istud debitum utpote in sorte prin-
cipali extinctum, spectare ad hæredem proprietari-
um, ex bonorum proprietate solvendum, non
autem ex fructibus.

Licet enim *Barn. in l. fin. ff. de usufr. legat.* in
ea fuerit sententia, res alienum ab usufructuario seu
de fructibus esse solvendum, hæc tamen sententia
communi fere omnium calculo est reprobata, ac
omnino receptum est debita in sorte principali ex
ipsis bonis in sorte solvenda esse, solumque usu-
fructuarius pati teneri eorum bonorum distra-
ctionem ad hunc effectum, atque solum de fructi-
bus solvenda esse onera annua ex fructibus solvi so-
lita, quoties sunt talia, quod ex eis commodè pos-
sunt satisfieri, itaut aliquid pro legatario usufruc-
tus superfit, neque legatum omninò inutile re-
maneat, aliàs etiam à proprietario, & de ipsis bo-
nis solvenda sunt, ex copiosè deductis per *Castill. de
usufr. cap. 59. Ronit. dec. 43. adden. ad dec. 36. par.
4. recent. rom. 3. ex num. 40.* ubi ad satietatem habentur concordantes; Ideoque cum hoc esset de-
bitum sortis principalis, de bonis in sorte solven-
dum erat per hæredem, non autem de fructibus ad
legatarium spectantibus, & hæc quoad legitimam.

Quo verò ad alia debita, excitabatur per aliquos